

KOMUNIKAT INFORMACYJNY.

z dnia 13. października 1919 roku.

POŁUDNIOWO-ROSYJSKA ARMJA OCHOTNICZA GEN. POR. DENIKINA.

Naczelne Dowództwo.

Rosyjska armja ochotnicza na południu Rosji podległa jest adm. Kołczakowi, a Naczelny Wódz tej armji gen.por.Denikin jest namiestnikiem Kołczaka.

Sztab armji porującej znajduje się w Połtawie, a kwatera główna Denikina w Taganrogu.

Liczebność i charakter armji ochotniczej.

Ogólna liczebność armji oceniona jest obecnie na 200.000 ludzi, przyczem stale wzrasta. Według oficjalnych danych liczba ochotników, którzy zgłosili się już po zajęciu Kijowa /31.8./ wynosi przeszło 17.000 ludzi.

Chociaż armja Denikina nosi oficjalnie nazwę ochotniczej jednak większość jej są to zmobilizowani b.wojskowi. Ilość zmobilizowanych dochodzi obecnie już do 75% całej armji.

Organizacja.

Organizacja armji gen. Denikina oparta jest na wzorach przedwojennych armji carskiej. Przyjęty jest system poczwórnych formacji; dywizja - 4 pułki, pułk - 4 baony, baon - 4 kompanje, kompanja - 4 plutony.

Organizacja większości wojskowych jednostek nie jest jeszcze ukończoną, część zaś jej zdekompletowaną bojami.

Nazwy pułków oraz numery przyjmowane są również przedrewolucyjne.

Wyszukuje się nawet oficerów i żołnierzy, którzy przed rewolucją służyli w poszczególnych pułkach i dywizjach i z nich tworzy się kadry odpowiednich jednostek.

Organizacja przeprowadzona jest w ten sposób, że tworzy się tak zwane "swodnyje" pułki, które mają rozrastać się w dywizje do takiego pułku przydziela się wojskowych danej dywizji z przed rewolucji nazwami pułków danej dywizji oznacza się narazie bataljony "swodnego" pułku.

W Darnicy jest n.p. "swodno-gwardyjski" pułk z baonami, które otrzymały nazwy: piotrogrodzkiego, litewskiego, keksholmski i wołyńskiego, odpowiednio do nazw pułków 3 gwardyjskiej dywizji Pułk, otrzymując uzupełnienie rozrasta się w dywizje. Obecnie bataljon keksholmski, liczący 1.000 ludzi już się przeformowuje w pułk.

W Kijowie jest jeszcze kilka takich swodnych pułków. Najszybciej kompletuje się obecnie 15 "swodnyj" pułk, który stworzyć ma 15 dywizje.

Obok formacji regularnych egzystują również oddziały partyzanckie płk. Gławcza. Oddział ten liczy 1.000 ludzi piechoty i jazdy, przyczem 50% stanowią oficerowie. Oddział ten nie pobiera żywności i zaprowiantowania, a karmi się rekwizycjami z powodu czego panuje wielki bezład i zachodzą częste konflikty z ludnością.

Studenci wcieleni są do oddzielnych oddziałów, co oczywiście nie jest dobre, gdyż materiał ten więcej by przyniósł pożytku gdyby był rozrzucony po wszystkich oddziałach.

Ordre de Bataille i dyzlokacja.

O "Ordre de Bataille" i dyzlokacji armji Denikina wiadomości posiadane są bardzo skąpe.

Załoga kijowska w dn.10.IX.1919. wynosiła 5.000 ludzi i składała się z :

piechoty: 42.p.p.Jakucki / przeformuwujący się w dywizję /
 ----- komp.ofic. / 360 l., 6 K.M. / formująca się,
 3 oddzielne komp. po 180 ludzi, 2 K.M.
 Kijowska komp.ochotnicza "swodnego" 15.p.p.
 artylerji: 7 bat.art.pol. 4-3 działa, 8 jaszczków
 ----- ? " " " 4-3 " 8 " "
 oddział art.pol. 6-3 dział i 12 jaszczków
 bat.art.ciażk. 4-6 "

kawalerji:
 ----- 16.p.ułanów
 Kaukazki " Osietński " pułk,
 swodnyj terskij dyon 15.p.huzarów
 Dylokacja innych oddziałów jest następująca:

piechota:
 ----- 31.dyw.piech./ formująca się / - Charków
 2 2. Drozdowski oficerski pułk - Worozba-Korniłow
 4. " " " " - " "
 1.p.p. gwardyjski - Kijów
 2.p.p. - Bielgorodka
 Sowodno gwardyjski p.p. - Darnica
 Pułk keksholmski formujący się - " "
 Jagierski p.p. - " "
 Moskiewski p.p. front
 Przeobrazeński p.p. Czernihowski.
 Siemionowski p.p.
 Izmajłowski p.p.
 Łubieński p.p.
 Oddział wołczański 500 ludzi - front pod Fastowem.

Kawalerja:
 1----- pułk Kirasjerów Jego Wielicestwa - Bachmacz
 10p. huzarów / 300 l. 4-3 działa / - rej.Czernihowski
 16 p. " / 400 l. 4-3 " / - " "
 10.kaw.dyw. formująca się: - Czugujew
 9. " " " - Meref
 2. " " " - Lubotyn
 Terska konna brygada 500 ludzi - Fastów-korzanka
 Archangiel-Gorodski dragoni p.k. - Worozba-Kornił.
 18.Sieiwski dragoski pułk - Stawki
 12.p.ułanów - Pod Niezynem
 16.p. " " "

Przy 2.p.ułanów sformowany jest 5.polski szwadron rotmistrza Schmidta, noszący polski uniform.

W oddziałach partyzanckich atr.Struga znajduje się oddział polski 1.200 ludzi. złożony przeważnie z dawnych żołnierzy pragnących wrócić do kraju. Oddział ten ma zamiar bez wiedzy ukraińców przedrzeć się do kraju.

Skład armji.

Armja gen. Denikina składa się w przeważnej części obok rosjan z kozaków kubańskich, dońskich i terskich. Z tego też wynika bardzo znaczny procent kawalerji. Dzięki tej wielkiej ilości kawalerji i to dobrej gen. Denikin może szybko przerzucać swoje siły i działać na skrzydłach i tyłach przeciwnika, co przy starej bojaźni piechoty rosyjskiej przed kawalerją, a zwłaszcza niewyćwiczonej piechoty bolszewickiej, daje wielki plus armji Denikina w walce z bolszewikami.

Drugim plusem armji Denikina jest znaczny % oficerów. Nietylko cała armja jest dostatecznie zaopatrzona w materiał oficerski, ale są wielkie rezerwy w postaci oficerskich kompanji i oddziałów.

Materiał w oddziałach, operujących na prawobrzeznej Ukrainie jest bardzo dobry. Są to przeważnie b.wojskowi, dobrze wyszkoleni posiadający praktykę wojenną w wieku przeciętnie 20 2 - 35 lat.

Wyekwipowanie, uzbrojenie i zaprowiantowanie.

Wyekwipowanie oddziałów jest dobre i porządnie utrzymane, aczkolwiek niejednolite.

Uzbrojenie jest dobre. Broni i amunicji mają żołnierze zawsze pod dostatkiem. Wyposażenie techniczne oddziałów jest również dobre. Artylerja, tanki i aeroplany dobre i w ostatecznej ilości. Wszystkich tych przedmiotów dostarcza Anglja.

Przy tankach są angielscy instruktorzy, prócz tego jest kilka angielskich ochotniczych oddziałów lotniczych. Zaopatrzenie w ży-

wność jest obfite. odbywa się drogą rekwizycji produktów u miejscowej ludności. Każdy poszczególny oddział posiada dostateczne i w bardzo dobrym stanie - tabory, które umożliwiają dostarczenie na czas żywności i czynienie potrzebnych zapasów.

Sądząc ze sposobów zaprowiantowania oddziałów operujących w rejonie Kijowa i Fastowa, można przypuszczać że należyce zorganizowanej centralizacji zaopatrywania armji dtychczas niema i oddziały same muszą dbać o swe wyżywienie.

Uzupełnienie armji.

Uzupełnienie odbywa się drogą mobilizacji b.wojskowych i werbunku ochotniczego. Mobilizacja obejmuje nietylko obywateli rosyjskich. Władze rejestrują również i obywateli państw, które na terytorjum b.cesarstwa rosyjskiego powstały i pociągają ich do służby wojskowej. W stosunku do Polaków początkowo zachowywano się dosyć lojalnie, ale im dalej armja Denikina posuwa się na zachód i % polaków zwiększa się, zachodzą obawy, aby Polaków na Ukrainie nie uznano za obywateli rosyjskich i nie pociągnięto do wojska.

Werbunek ochotniczy jest niezorganizowany. Każdy oddział na swoją rękę ogłasza werbunek i przyjmuje ochotników. Skutki tego są ujemne, ponieważ materiał ludzki nie jest przemieszany i np. w pewnych oddziałach zbierają się sami niewyświeczeni lub mało wyświeczeni żołnierze.

Transport.

Transport armji ochotniczej jest opłakany. Wagonów i lokomotyw jest wielki brak, mosty i urządzenia popsute. Wielkiej pomocy w zakresie doprowadzenia do porządku kolei udzielają Denikinowi Anglicy, podobnie jak i w zakresie uzbrojenia.

Po zajęciu Kijowa ruch kolejowy zamarkł zupełnie, dopiero w kilka dni rozpoczął się obecnie choć powoli, ale zwiększa się stale.

Nastroje i orientacje polityczne w armji.

Stosunek do Polaków, żydów i ukraińców.

Ogólnie można powiedzieć, że nastrój w wojskach Denikina jest bardzo dobry. Żołnierze walczą z wiarą w bezwzględne zwycięstwo. Dyscyplina wprowadzona jest bardzo surowa, niemniej stosunek oficerów do żołnierzy i odwrotnie jest dobry.

Co się tyczy kierunków politycznych, to te mają swoje wpływy odpowiednie do znaczenia, jakie posiadają w społeczeństwie. Stwierdzić należy, że ruch monarchiczny i imperjalistyczny stale wzrasta, o czym świadczy coraz większa ilość wychodzących czasopism o skrajnie prawym kierunku. Otoczenie gen. Denikina jest znacznie bardziej konserwatywne i reakcyjne, aniżeli adm. Kozłczka. Z pośród części składających armję kubańską są elementem bardziej radykalnym aniżeli Dońcy, podobnie jak i kubańscy jest radykalniejszym i konserwatywnym rządu dońskiego.

Stosunek żołnierzy do Polaków jest dobry, naogół mowi się o polakach jak o sprzymierzeńcach, którzy pomagają w odbudowie Wielkiej Rosji. Stosunek oficerów jest już znacznie bardziej nie wyrażny, co się tłumaczy większym uświadomieniem oficerów.

Stosunek do Polaków najsilniejszego kierunku politycznego t.j. monarchicznego - najlepiej okresa stanowisko Puryszkiewicza. wygłaszane w odczytach. Twierdzi on, że jest jaknajlepiej usposobiony dla Polaków i chciałby żyć z Polakami zgodnie i zawrzeć sojusze ale że Polska dąży do zagraniecia kresów rosyjskich przeto trzeba będzie wcześniej czy później z nią walczyć. Tem się tłumaczy pewna niewyraźność w stosunku oficerów do polaków, podczas gdy uświadomione masy widzą tylko obecnie współdziałanie Polaków w walce z bolszewikami.

Stosunek wojska do żydów jest bardzo drogi. Nienawiść przejawia się pogromami, które w Kijowie tępią się przez władze wielką dyscypliną, na prowincji jednak znajduje niekiedy ujście. Oficerowie żydzi zostali rzekomo zwolnieni z wojska, a jakieś ograniczenia mają być zastosowane w stosunku do żołnierzy-żydów.

W stosunku do komunistów jest również nastrój bardzo wrogi, zawdzięczając kojarzeniu pojęć: komunista i żyd.

Stosunek do Ukrainy nie jest jednolity. W oddziałach walczących n.p. pod Fastowem zauważyć się daje wielka niechęć do wojsk

Petlury, które uważają za przeszkodę w walce z bolszewikami /dońcy/. Natomiast inne oddziały idą n.p. do walki z petlurwcami bardzo niechętnie i jawnie głoszą, że ich Ukraina i Petlura nie nie obchodzą i że chcą walczyć tylko z bolszewikami i zydami w swojej Rosji /Kubańcy/.

Niepodległości Ukrainy czynniki miarodajne nie uznają zupełnie i Petlurę oraz zwolenników samodzielności Ukrainy uważają za zdrajców stanu.

Wpływy obce.

Największego poparcia armja ochotnicza uznaje obecnie od Anglii, to też wpływy tego państwa są największe. Mówi się nawet że Anglicy wszystkiem rządzą.

Oddziałów angielskich na tym terytorjum niema, są tylko najrozmaitsze misje, inżynierowie i specjaliści od spraw kolejowych ekonomicznych i t.d. kilka wspomnianych wyżej oddziałów lotniczych oraz instruktorzy przy tankach. Stosunek do Anglii i Anglików bardzo przyjazny.

Sympatje natomiast do Francuzów zupełnie zniknęły i przemieniły się w niezadowolenie. Wpływów francuskich nie widać zupełnie.

Zwauazyć natomiast można silne wpływy niemieckie, dążące do stworzenia sojuszu przyszłej Rosji monarchicznej z Niemcami. Niemcy popierają silnie prąd prawicowy, widząc w przywróceniu reakcji ~~silne~~ wielkie dla siebie korzyści. W wydziale agitacyjnym armji ochotniczej, który ma za zadanie krytykę działalności bolszewickiej propagowanie / jedynej wielkiej i nierozdzielnej Rosji " oraz przygotowanie gruntu do ogłoszenia monarchji pracuje bardzo wielu Niemców.

Rządy państwowe.

Na terenie zajętem przez armję ochotniczą działają 3 rządy: Kubański, Doński i Terski. Obecnie odbywa się konferencja tych 3 rządów, celem opracowania układu rządu tymczasowego dla całego terytorjum zajętego przez armję. Rokowania nie są jeszcze ukończone, ale można przypuszczać, że dotychczasowa dyktatroska władza Denikina nie zostanie zmniejszoną i mogą być wprowadzone tylko ograniczenia formalne.

Na południu Rosji największy wpływ na konserwatywny ~~wpływ~~ ~~Rosji~~ rząd doński, z którym walczy ostro liberalny rząd kubański. Ze względu jednak na większe znaczenie wpływów reakcyjnych / również w otoczeniu Denikina / rządy są sprawowane pod znakiem reakcji i nie stosują się do bardziej liberalnego programu adm. Kołczaka.

Administrację zaprowadza się na wzór przedwojennych metod carskich, wraz z niemi zapanowuje wszechwładne łapownictwo i wszelkie ujemne cechy dawnych rządów rosyjskich.

Załącznik.

SYTUACJA POLITYCZNA ROSJI SOWIECKIEJ.

Wewnętrzne niezadowolenie mas rośnie wobec stale pogarszającej się sytuacji i ujawnia się mimo terroru bolszewickiego w wystąpieniach samorzutnych, nie przyjmujących jednak szerszych organizacyjnych form, co się tłumaczy bezzwzględnością terroru bolszewickiego. W nielicznych idących fabrykach - częste strajki wywołane niemożnością egzystencji w warunkach niebywałej drożyzny i niewystarczających płac. Krytyczna sytuacja na frontach zmusza władze sowieckie do szeregu zarządzeń, mające na celu podniesienie wartości bojowej czerwonej armji, niejednokrotnie niezgodnych z duchem dptychczas głoszonych haseł, jak np. znosząc stanowiska komisarzy przy wojskowych urzędach zaprowiantowania i ustanawiając jednoosobowe ich kierownictwo. / Rozkaz Trockiego i artykuły "Izwestji" mówią o niezgodności systemu kolegjanlengo z istotą armji i wskazują na konieczność składania kierownictwa w ręce pojedynczego, doświadczonego zwierzchnika / Podobnie tolerują zwłaski wolnego handlu / Sucharowa w Moskwie / a nawet mieli

podobno sprawę opałową oddać inicjatywie przedsiębiorstw prywatnych dla związania ze sobą czynnika fachowego, z roli którego zdają się sobie sprawę, robi się wszelkie możliwe ułatwienia i przywileje, jak n.p. zwalnianie oficerów do d-cy pułku i równorzędnych urzędników administr. ode podaktów.

Celem podniesienia ducha w armji oprócz agitacji, na którą nie szczędzą pieniędzy, bolszewicy nie przeprowadzają mobilizacji oddziałów komunistów, którzy mają stanowić czynnik propagandy bojowej. Celem odciążenia mniej świadomych żywiołów patriotycznych od Denikina, pisma sowieckie srosują metodę podkreślenia, że akcja Denikina osłabia Rosję i oddają ją w ekonomiczną i polityczną zależność od Ententy. Bolszewicy podkreślają wysoce krytyczną swą sytuację i głoszą że jedyny ratunek i pomoc w masach robotniczych, wzywając się do obrony komunizmu. Zaczynają ponownie szukać zbliżenia do mieszkańców i eserów. Wobec klęsk zadanych na południu przez jazdę wojsk dobrowalców usiłując stworzyć własną silną kawalerę / Wezwanie do Gubwejenkomów /

Apropozycja sytuacji stela się pogarsza. Odciecie od Ukrainy stanowi cios dla Sowietrosji, co przyznają bolszewicy. Nielicznych zapasów znajdujących się w dyspozycji władz sowieckich nie sposób rozdzielić celowo wobec katastrofalnego stanu transportów. Aparat kolejowy zniszczony, kolejarze niechętni rządowi. Na stacjach po kilkanaście a nawet sto kilkadziesiąt lokomotyw zepsutych / Smoleńsk - Orsza / których się niereperuje. To samo z wagonami. Remont auta wynosi do 1/2 miliona, nie powinien zaś przekraczać 50.000 / referat Czernowa na I. zjeździe Wszechrosyjskim w sprawie transportu / Niedbalstwo kolejarzy, brak samarów, przeciążanie taboru i t.p. kaze przypuszczać dalsze pogorszenia się stanu. Według statystyki pism sowieckich na 100 zepsutych wagonów reperuje się zaledwie 23.

Na zewnątrz bolszewicy liczą na zawarcie pokoju z państwami Litwy, Łotwy, Estonji i Finlandji. Podkreślają wpływ na tendencję pokojową tych państw niebezpieczeństwa od strony oddziałów reakcyjnych von der Goltza. Odezwa pokojowa rządów sowieckich od rządów powyższych państw głosi, że rząd sowiecki niema tendencji agresywnych i zamiaru wpływać na tworzenie rządów sowieckich " ogniem i mieczem " tam, gdzie uformował się inny rodzaj rządu. Liczą bolszewicy, że odezwa ta wpłynie na stosunek Litwy, Łotwy, Estonji i Finlandji do Koalicji.

Oszena ogólnej sytuacji.

Kwestja dalszego istnienia władzy sowieckiej w Rosji wchodzi w fazę decydującą. Rząd sowiecki stawia sobie za dzisiejsze zadanie utrzymanie stanu posiadania chwilowo rezygnując ze światowych planów, czego dowodem ogłoszenie desintereselement w sprawach wewnętrznych Litwy, Łotwy i t.d. w odezwie pokojowej rządów sowieckich. Rząd sowieckich wyteza wszystkie siły w kierunku walki z kontrrewolucyjnymi armjami rosyjskimi. Dalsze próby społeczno-państwowe komunizmu w Rosji zdają się być przerwanymi, a nawet zauwżyć można cofanie się w szczególach z dotychczasowych hasel. Poważniejszych zorganizowanych ruchów przeciwbolszewickich w Rosji sowieckiej nie należy oczekiwać wobec zgnębienia mas nędzą i terrorem, natomiast odruchy niezadowolonych mas będą utrudniały sytuację wewnętrzną rządów sowieckich. Bolszewicy próbują pozyskać dla siebie zwalczane dotąd żywioły, jak mieńszewicy i eserzy, co może mieć powodzenie częściowe przy wykazywaniu się reakcyjności celów Denikina, z czym ten zapewne w miarę postępów swej armji coraz mniej się maskował.

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York